

دادخواهی

چنانچه هویدا است در تمام جوامع ناهنجاری های اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی وجود دارد، که بعضاً سبب نقض حقوق افراد جامعه میگردد که ایجاب مینماید تا برای حل این معضل مبارزه جدی صورت گیرد و این مبارزه میتواند از طریق دادخواهی ها صورت گیرد. دادخواهی میکانیزی است برای تحقق عدالت در جامعه. پروسه ای است عملی، که در آن تلاش های پیگیر، منظم، مستمر، پلان شده و سیستماتیک، به هدف ایجاد تغییر مثبت در زنده گی افراد جامعه صورت می گیرد تا بالای تصمیم گیرنده گان فشار وارد شود و در نتیجه منجر به اصلاح و تعدیل قوانین، پالیسی ها و تصامیم گردد.

از آنجائیکه گونه های بی عدالتی در طول تاریخ متفاوت بوده، ظرفیت و توانمندی افراد جامعه نیز از یک مقطع تا مقطع دیگر دستخوش تحول می باشد و دادخواهی از بدوی تاسیس جوامع انسانی به شکل ابتدائی آن وجود داشته است ولی چون روند دادخواهی یک روند تکاملی و رو به رشد بوده تحولات و دگرگونی های زیادی در روش های آن ایجاد گردیده است، با مرور گذرا به تاریخ تحولات اجتماعی، روشن میشود که کوشش و مبارزه برای تحقق عدالت، یکی از دغدغه های همیشگی همه جوامع می باشد.

در افغانستان به دلیل فقر اقتصادی، فرهنگ قبیله ای و رسم و رواج های ناپسند بیشترین قربانی بی عدالتی ها زن ها بوده اند. دولت جمهوری اسلامی افغانستان به منظور حمایت از این قشر آسیب پذیر وزارت امور زنان را در چوکات حکومت ایجاد نموده است.

دیدگاه، ماموریت و مقاصد وزارت امور زنان طوری طراحی گردیده که درنهایت جهت نیل و دست یابی به آن، فعالیت های دادخواهانه را راه اندازی می نماید.

هدف از دادخواهی وزارت امور زنان تحکیم و گسترش سهم گیری زنان در امور سیاسی، اقتصادی و اجتماعی، زدودن خشونت علیه زن از جامعه، آگاهی و آموزش مدنی حقوق انسانی و اسلامی زن، تلاش تاثیر گذار و قانونی در تغییر مثبت وضعیت زنده گی زنان، نماینده گی از زنان محروم و به حاشیه کشانیده شده و در نهایت امر تطبیق یکسان قانون بالای زن و مرد و تامین عدالت در اجتماع میباشد.

وزارت امور زنان فعالیت های دادخواهانه خویش را در جهات زیر پی ریزی نموده و تطبیق می نماید:

✓ طرح و تهیه پیش نویس و مسوده اسناد تقنینی، ستراتیژی ها و پالیسی ها.

- وزارت امور زنان جهت سرعت بخشیدن به کارها و دقت بیشتر در امور، کمیسیون ها و کمیته ها را ایجاد می نماید که موضوعات مربوط را بررسی نموده و پیشنهادات لازم را به مقامات ذیصلاح ارائه نماید و نیز کمیته تسوید قوانین که متشکل از نماینده گان ارگان های عدلی و قضائی و جامعه مدنی می باشد در چوکات وزارت ایجاد، و روی طرح قوانین و پالیسی های مربوط به زنان کار مینماید.^۱
- ✓ تلاش جهت تعدیل و تغییر قوانین با دید تساوی جنسیتی.
- از آنجائیکه مسؤولیت اساسی وزارت امور زنان برقراری تساوی جنسیتی در تمامی عرصه ها اعم از اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و حقوقی میباشد. بناءً تلاش در جهت اصلاح و تعدیل قوانین و مقررات زمینه تساوی جنسیتی در بخش های مختلف جامعه را فراهم نموده و بستر اجتماعی مساعد را جهت حضور پررنگ زنان در همه سطوح مساعد می سازد. وزارت امور زنان علاوه بر ارائه طرح های تعدیل، برای تدقیق و تصویب طرح های حمایتی زنان به سطح حکومت و شورای ملی دادخواهی می نماید.
- ✓ طرح و راه اندازی برنامه های آگاهی دهی و تدویر کنفرانس ها، سیمینارها، سمپوزیم ها و تبلیغات رسانه ای.^۲
- دادخواهی ابعاد گوناگون داشته که یکی از ابعاد آن بلند بردن آگاهی عامه و ذهنیت سازی از طریق رسانه ها، تهیه و نشر ابلاغیه ها، مصاحبه ها، گفتمان ها، بروشور ها و اسپات ها جهت نهادینه سازی فرهنگ احترام به حقوق بشری زنان و جایگاه آنان در جامعه است.
- ✓ حل و فصل قضایای خشونت علیه زن در وزارت و پیگیری آن در مراجع عدلی و قضائی.
- برطبق ماده هفتم مقرر، وزارت امور زنان، شکایات وارده را تا حدودی از طریق تدویر جلسات فامیلی، مشوره دهی و میانجیگری میان طرفین حل و فصل نموده و در صورت عدم قناعت یکی از طرفین و یا جنبه جرمی دانستن قضیه موضوع را به مراجع ذیصلاح ارجاع و از چگونگی پیشرفت قضیه از مراجع مربوطه طالب معلومات می گردد تا در زمینه اجراءات لازم صورت گیرد. که این خود یک نوع دادخواهی است.
- ✓ واکنش قانونی در برابر خشونت علیه زن بالخصوص در قضایای حاد خشونت با دید جامعه عدالت محور.
- ✓ دادخواهی برای تامین حقوق مجنی علیهای خشونت و به مجازات رسانیدن عاملین خشونت علیه زن.

^۱ وزارت عدلیه، "مقرره تنظیم اجراءات و فعالیت های وزارت امور زنان"، جریده رسمی، شماره (۸۳۰)، م (۱۹).

^۲ همان قانون، مم (۵ و ۱۸).

براساس ماده دوم و ششم قانون منع خشونت علیه زن، زنان متضرر از خشونت دارای یک سلسله حقوق اند که از آنجمله به کیفر رسیدن مرتکبین خشونت نیز شامل آن است و وزارت امور زنان برای تامین حقوق آنان در مراجع مربوطه دادخواهی می نماید.

چنانچه در فوق ذکر گردید وزارت امور زنان از بدو تأسیس همواره در جهت احقاق حقوق، توانمند سازی و تأمین تساوی جنسیتی در سطح قوانین، پالیسی ها، برنامه ها و اجراءات دادخواهی نموده است. مهمترین دستاوردهای وزارت امور زنان در نتیجه این دادخواهی ها در چند سال اخیر شامل موارد ذیل می گردد:

- دادخواهی برای حفظ قانون منع خشونت علیه زن (منحیث قانون خاص) مجزا از کودکان؛
- دادخواهی برای تصویب و تأیید ستراتیژی ملی مبارزه با خشونت علیه زن در کمیته جندر و امور زنان کابینه؛
- دادخواهی برای طی مراحل شدن مسوده قانون خانواده، مقرر منع تبعیض و مقرر میانجیگری در اختلافات خانواده گی؛
- دادخواهی برای تصویب و تطبیق مقرر منع آزار و اذیت زنان؛
- دادخواهی برای ایجاد و گسترش محاکم اختصاصی منع خشونت علیه زن در مرکز و ولایات؛
- دادخواهی برای ایجاد کمیته جندر و امور زنان در کابینه؛
- دادخواهی برای حضور یک زن در شورای عالی قضا؛
- دادخواهی برای جذب (566) زن در صفوف پولیس ملی کشور در مرکز و ولایات؛
- دادخواهی برای درج ارزش های جندر در پالیسی های ادارات از طریق کمیته کاری بازنگری پالیسی ها در چوکات وزارت امور زنان؛
- دادخواهی برای ایجاد صندوق وجهی جهت رسیده گی خاص به قضایای حاد خشونت علیه زن؛
- دادخواهی برای رسیده گی به بیش از (350) قضیه حاد خشونت علیه زن در مراجع عدلی و قضائی در مرکز و ولایات طی چند سال اخیر؛

نویسنده مقاله : سحر آریائی کارشناس مطالعه حقوق مدنی زنان، ریاست امور حقوقی.